

SCOPUS VERİ TABANINDA YER ALAN TÜRKİYE’DE YAZILMIŞ YENİ MEDYA OKURYAZARLIĞI KONULU AKADEMİK ÇALIŞMALARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Gökhan BAK¹

Yunus Emre ÖZDEMİR²

Alparslan BAK³

Nurettin ATAŞ⁴

İsmail GÜNDÜZ⁵

Esen BİLGİLİ⁶

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, yeni medya okuryazarlığı konusunda Türkiye’de yapılan akademik çalışmaların farklı değişkenler açısından incelemek, gelecekte yapılacak çalışmaların eğilimlerini belirlemektir. Scopus veri tabanı içerisinde, 13 Mayıs 2023 tarihinde “all fields” bölümüne “new media literacy” kelimesi yazılarak tarama yapılmıştır. Daha sonra sadece Türkiye’de yapılan çalışmalar seçilerek, kısıtlama yoluna gidilmiştir. Elde edilen 71 akademik çalışma farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Akademik çalışmalar; atıf durumlarına, yazıldığı yıla, yazarlara, kurumlarına, türlerine, konu alanlarına, anahtar kelime kullanım sıklığına göre ayrılmıştır. Yeni medya okuryazarlığı konusunda ilk çalışmanın 2008 yılında, en güncel çalışmanın ise 2023 yılında yapıldığı görülmüştür. En fazla atıf alan akademik çalışmanın 2016 yılında yazıldığı ve 76 atıf aldığı belirlenmiştir. Yıllara göre bakıldığında, 15 adet akademik çalışmayla 2022 yılında en fazla araştırma yapıldığı görülmüştür. En fazla akademik çalışması olan yazarın Yıldız Durak, H. olduğu ve en fazla akademik çalışmanın Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde yazıldığı sonucuna varılmıştır. Akademik çalışma türü olarak büyük oranda makale türünde, sosyal bilimler alanında ve İngilizce olarak yazıldıkları görülmüştür. En fazla kullanılan anahtar kelimelerin; “New Media Literacy”, “Social Media” ve “Media Literacy” olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medya, Yeni Medya, Yeni Medya Okuryazarlığı, Scopus Veri Tabanı.

Jel Kodları: C0, L82, L86, Y1.

¹Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İngilizce İşletme Doktora Programı Öğrencisi, Adana/TÜRKİYE, gokhanbak2010@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4520-0930

² Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, Adana/TÜRKİYE, yemreozdemir001@outlook.com, ORCID: 0000-0002-8241-288X

³Anadolu Üniversitesi, İşletme Bölümü Mezunu, joe_alp@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5499-5264

⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, Adana/TÜRKİYE, nurettinatatas001@outlook.com, ORCID: 0009-0001-1773-7215

⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Yöneticisi, Adana/TÜRKİYE, ismagunduz001@outlook.com, ORCID: 0000-0001-8646-2596

⁶ Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, Adana/TÜRKİYE, esenbilgili@outlook.com, ORCID: 0000-0002-2834-0408

ANALYSIS OF ACADEMIC STUDIES ON THE SUBJECT OF NEW MEDIA LITERACY IN TÜRKİYE IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES IN THE SCOPUS DATABASE

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the academic studies on new media literacy in Türkiye in terms of different variables and to determine the trends of future studies. The Scopus database was scanned on 13 May 2023 by typing the word "new media literacy" in the "all fields" section. Then, only the studies conducted in Türkiye were selected and the limitation was applied. The 71 academic studies obtained were examined in terms of different variables. Academic studies were separated according to the citations, the year it was written, authors, affiliations, types, subject areas, and frequency of keyword usage. It was seen that the first study on new media literacy was done in 2008, and the most recent study was done in 2023. It was determined that the most cited academic study was written in 2016 and received 76 citations. Considering the years, it was seen that the most research was done in 2022 with 15 academic studies. It was concluded that the author with the highest number of academic studies was Yıldız Durak, H. and the most academic studies were written at Necmettin Erbakan University. Considering academic study type, it was seen that they were mostly written in article type, in the field of social sciences and in English. It was determined that the most used keywords were "New Media Literacy", "Social Media", and "Media Literacy".

Keywords: Media, New Media, New Media Literacy, Scopus Database.

JEL Codes: C0, L82, L86, Y1.

GİRİŞ

“Geleneksel medya genellikle endüstriyel, broadcast veya mass medya olarak tanımlanır. Yeni medya, gazete, televizyon ve film gibi geleneksel medyadan farklılıklar gösteren, bilgiyi hızla birleştirerek kullanıcıya ulaştıran sistemdir” (Bak ve Eşidir, 2018:2010). Günümüzde, gelişen teknolojiyle birlikte internet ortamının daha çok tercih edilmesi, insanların geleneksel medyadan ziyade yeni medya ortamında daha fazla vakit geçirmesine zemin hazırlamıştır. Ayrıca geleneksel medya ve yeni medya içeriklerinin toplum üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılan analizlere bakıldığında, yeni medyanın önemi bir kez daha kendini göstermektedir. “Yeni medya öncesi kitle iletişim araçlarının yayımlanan içeriklerin toplum üzerine yaptığı etkinin hızlı bir şekilde analizinin yapılamaması; medya şirketleri, devlet kurumları vb.. gibi kuruluşların yeni medya ortamlarına geçişlerin önu hızlı bir şekilde açılmaktadır” (Sarı ve Öztunç, 2021:804). Yeni medya analizlerinin geleneksel medyaya kıyasla daha hızlı ve etkin şekilde ölçümünün yapılması, yeni medya ortamı üzerinde araştırmaları da giderek artırmaktadır. “Gerek geleneksel gerekse de yeni medya okuryazarlığı 21. yüzyılda medya okuryazarının sahip olması gereken becerileri kazandırmak adına farkındalık yaratan öncü bir eğitim hareketidir. Yazılı metinlerin yanında, görsel okuryazarlık bir başka deyişle görsel metinleri de okuyabilme becerisi doğru anlama, analiz etme, değerlendirme ve muhakeme edebilme becerilerini de kapsamaktadır” (Karaduman, 2019:687).

Yeni medya, yeni medya okuryazarlığı konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Ayrıca iletişim araştırmaları arasında, farklı değişkenler açısından değerlendirme yapılan araştırmaların yanı sıra bibliyometrik analizlerin yapıldığı çalışmaların sayısı giderek artmaktadır. Bibliyometrik analizlerde

veri tabanlarından alınan veriler; tablo, grafik ve şekillerle gösterilebildiği gibi VOSviewer benzeri yazılım araçları kullanılarak da görselleştirilebilmektedir.

Yeni medya okuryazarlığı konusunda yapılan bir araştırmada, yeni medya üzerinden topluma sunulan mesajların çözümlenme aşaması irdelenmiş, yeni medya okuryazarlığının her yaşta ve her düzeyde aktif şekilde var olduğu gerçeği belirtilmiş, ayrıca bu konuyla yüzleşmek zorunda olduğumuz ortaya konmuştur (Altıntop vd., 2020). Başka bir araştırmada ise siber zorbalığı önlemede yeni medya okuryazarlığının ne denli önemli olduğu belirlenmiştir (Özmen, 2018).

Akademik çalışmaların farklı değişkenler açısından incelendiği birçok araştırma vardır. Bu araştırmalarda, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Web of Science (WoS), Scopus gibi veri tabanlarından istifade edilmektedir. Yapılan bir çalışmada, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan ve gazetecilik doktora programında yayınlanan tezler farklı değişkenler açısından incelenmiş, bu tezlerin büyük oranda 200 sayfadan fazla yazıldığı, konu olarak Basın İlan Kurumu ağırlıklı olarak ele alındığı ve hepsinin Türkçe yazıldığı görülmüştür (Bak, 2018). Başka bir araştırmada, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinde dijital gazete/gazetecilik konulu tezler farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda tezlerin çoğunlukla devlet üniversitesinde, büyük oranda yüksek lisans seviyesinde, Türkçe ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yazıldığı belirlenmiştir (Eşidir ve Bak, 2022).

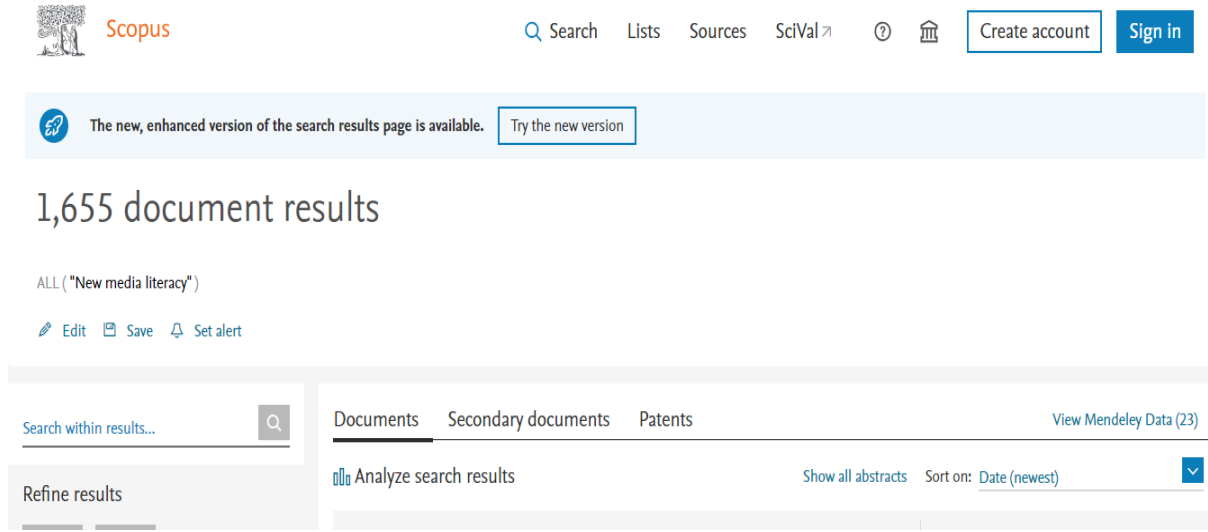
Bibliyometrik araştırmalarda çoğunlukla Scopus ve WoS veri tabanları kullanılmaktadır. Bu araştırmaların birinde; WoS veri tabanında "Media Literacy" anahtar kelimesi taratılarak, 1970-2021 yılları arasında eğitim araştırmaları kategorisinde yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çoğunlukla İngilizce dalında, en fazla makale türünde yazıldığı sonucuna varılmıştır (Yeşiltaş ve Yılmaz, 2021).

İletişim alanının güncel konularından dijital gazetecilik ile ilgili yapılan bir araştırmada, WoS veri tabanında dijital gazetecilik konulu akademik çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; en az çalışmanın 2005 yılında, en fazla çalışmanın ise 2019 yılında yapıldığı, en fazla makale türünde, çoğunlukla iletişim alanına ait yazıların yer aldığı, en fazla İngilizce yazıldığı ve en fazla "Digital Journalism" anahtar kelimesinin kullanıldığı görülmüştür (Bak vd., 2023).

Yapılan literatür taramasıyla, yeni medya okuryazarlığı konusunda Scopus veri tabanında yer alan, Türkiye'de yazılmış araştırmaların incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır. Literatüre katkıda bulunmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

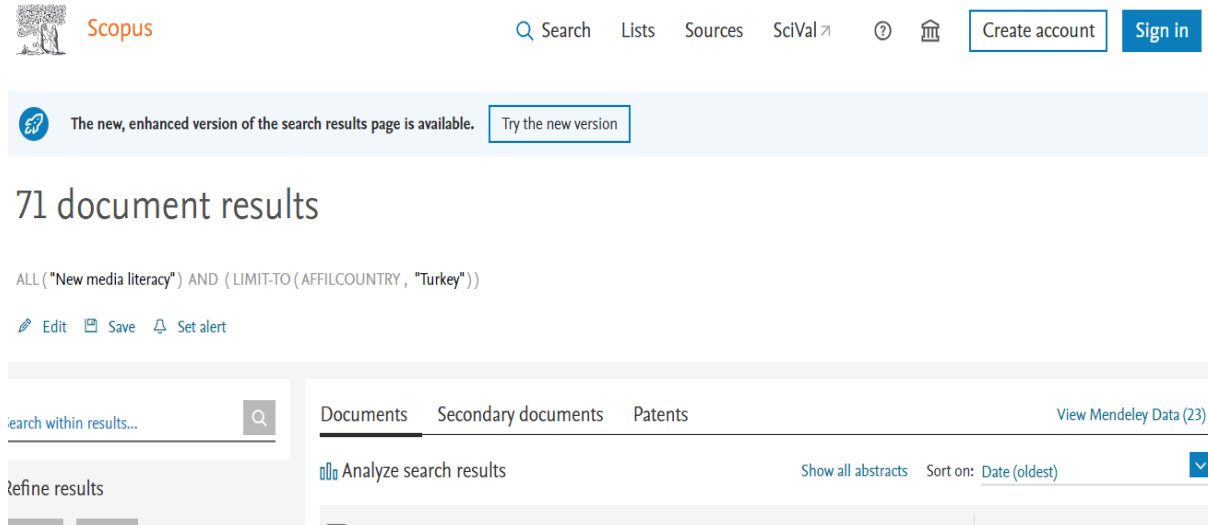
Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılarak yapılan bu çalışma ile yeni medya okuryazarlığı konusunda yapılan akademik çalışmaların eğilimlerini belirlemek ve gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutmak amacıyla Scopus veri tabanı üzerinde all fields alanına "New media literacy" kelimesi yazılarak tarama yapılmıştır (Scopus, 2023). Toplam 1655 adet akademik çalışmaya erişim sağlanmıştır (Resim 1).

The screenshot shows the Scopus search interface. At the top, there is a navigation bar with the Scopus logo, search options (Search, Lists, Sources, SciVal), and buttons for 'Create account' and 'Sign in'. Below the navigation bar, a banner indicates that a new, enhanced version of the search results page is available, with a 'Try the new version' button. The main content area displays '1,655 document results' for the query 'ALL ("New media literacy")'. There are options to 'Edit', 'Save', and 'Set alert'. The search results are displayed in a table format with columns for 'Documents', 'Secondary documents', and 'Patents'. The 'Documents' column is selected. The 'Analyze search results' button is visible, along with options to 'Show all abstracts' and 'Sort on: Date (newest)'.

Resim 1. Genel Tarama Sonucu Ortaya Çıkan Akademik Çalışma Durumunu Gösteren Ekran Görüntüsü

Daha sonra ortaya çıkan sonuçlar için kısıtlama yoluna gidilmiştir. Yalnızca Türkiye’den yapılan çalışmalar seçilerek kısıtlanmıştır. 71 adet akademik çalışmanın olduğu görülmüştür (Resim 2).

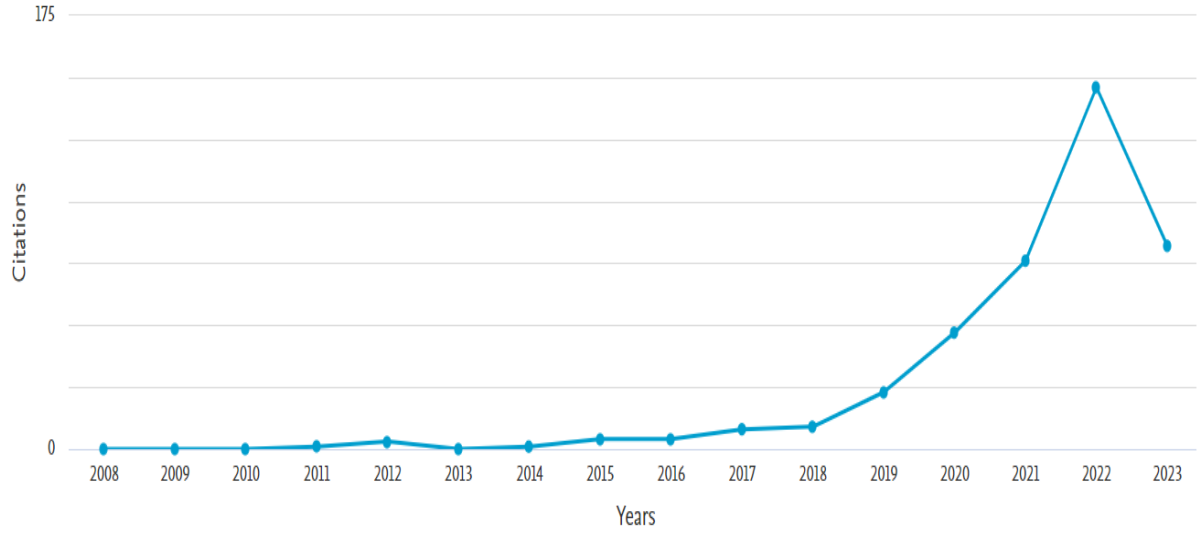
The screenshot shows the Scopus search interface with a refined search. The search query is 'ALL ("New media literacy") AND (LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Turkey"))'. The search results are displayed as '71 document results'. The search results are displayed in a table format with columns for 'Documents', 'Secondary documents', and 'Patents'. The 'Documents' column is selected. The 'Analyze search results' button is visible, along with options to 'Show all abstracts' and 'Sort on: Date (oldest)'.

Resim 2. Tarama Sonucu Ortaya Çıkan Akademik Çalışma Durumunu Gösteren Ekran Görüntüsü (Türkiye)

Türkiye’de yazılmış, Scopus veri tabanında yer alan yeni medya okuryazarlığı konulu 71 adet akademik çalışma farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Akademik çalışmalar; atıf durumlarına, yazıldığı yıla, yazarlara, kurumlarına, türlerine, konu alanlarına, anahtar kelime kullanım sıklığına göre ayrılmıştır. Elde edilen veriler grafik, tablo ve de şekiller aracılığıyla sunulmuş ve betimsel analize tabi tutulmuştur.

2. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma kapsamındaki akademik çalışmaların atıf dağılımları Grafik 1’de verilmiştir. En fazla 2022 yılında atıf yapıldığı görülmüştür.

Grafik 1. Akademik Çalışmaların Alıntılanma Dağılımı

2008-2023 yılları arasında en fazla atıf alan ilk 10 akademik çalışma bilgisi Tablo 1’de sunulmuştur. Tabloya göre en fazla atıf alan eserin 76 atıf aldığı ve 2016 yılında yazıldığı sonucuna varılmıştır (Koç ve Barut, 2016).

Tablo 1. En Fazla Atıf Alan İlk 10 Akademik Çalışmanın Dağılımları (Azalan)

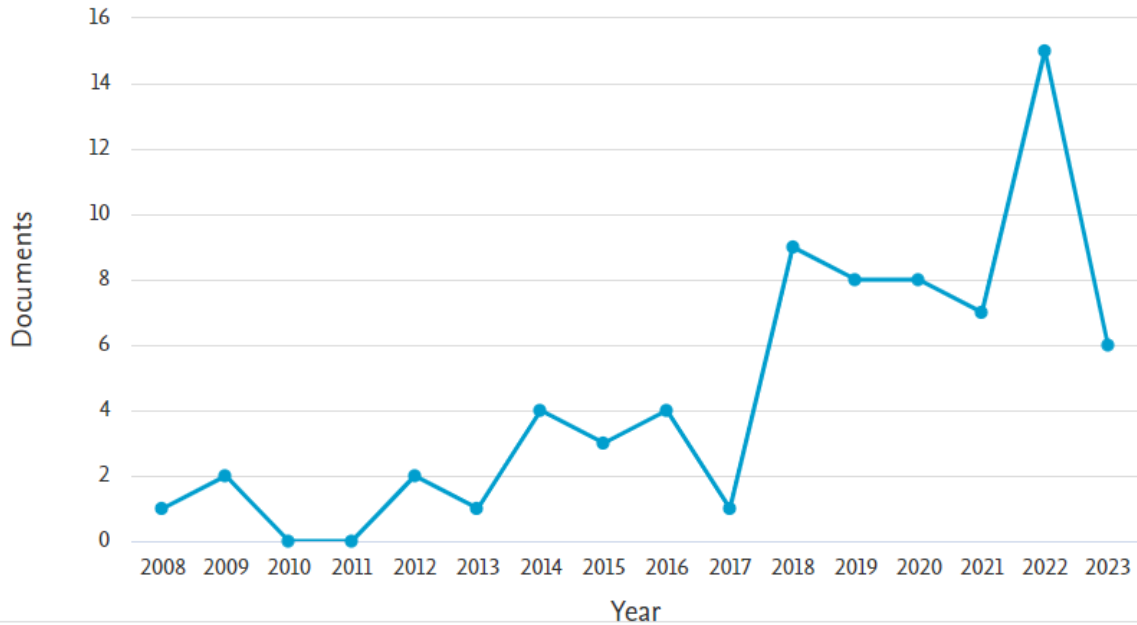
Documents	Citations	Citations												Subtotal	>2023	Total								
		<2008	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018				2019	2020	2021	2022	2023			
		Total	0	0	0	0	1	3	0	1	4	4	8	9	23	47	76	146	82	404	0	404		
1	Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS...	2016												2	4	9	12	11	23	15	76		76	
2	Effect of augmented reality applications on secondary school...	2019													3	10	13	23	13	62		62		
3	Modeling of variables related to problematic internet usage ...	2020												2	2	5	5	21	9	44		44		
4	Understanding the relationship between new media literacy, c...	2020													1	6	13	4	24		24		24	
5	Modeling the effect of new media literacy levels and social ...	2019												1	1	5	13	4	24		24		24	
6	Exploring turkish pre-service teachers' perceptions and view...	2019													2	5	8	5	20		20		20	
7	Predictors of cyberloafing among high school students: unaut...	2020														7	9	2	18		18		18	
8	A critical review of research on social networking sites in ...	2018													5	1	1	3	3	13		13		13
9	Digital reading habits of pre-service turkish language teach...	2018													5	3	2	2	12		12		12	
10	The relationship between self-control and procrastination am...	2022																2	6	8		8		8

Akademik çalışmaların yayın yılına bakıldığında ilk çalışmanın 2008 yılında yapıldığı görülmektedir. 2010 ve 2011 yıllarında ise bu konuyla ilgili araştırmanın olmadığı göze çarpmaktadır. Grafik 2 ve Tablo 2'ye bakıldığında; en fazla çalışmanın da % 21.1'lik (15) oranda 2022 yılında yapıldığı dikkati çekmektedir.

Tablo 2. Akademik Çalışmanın Yıllara Göre Dağılımları

S. No	Yazıldığı Tarih	frekans	%
1	2008	1	1.4
2	2009	2	2.8
3	2010	0	0.0
4	2011	0	0.0
5	2012	2	2.8
6	2013	1	1.4
7	2014	4	5.6
8	2015	3	4.2
9	2016	4	5.6
10	2017	1	1.4
11	2018	9	12.7
12	2019	8	11.3
13	2020	8	11.3
14	2021	7	9.9
15	2022	15	21.1
16	2023	6	8.5
Toplam		71	100.0

Documents by year

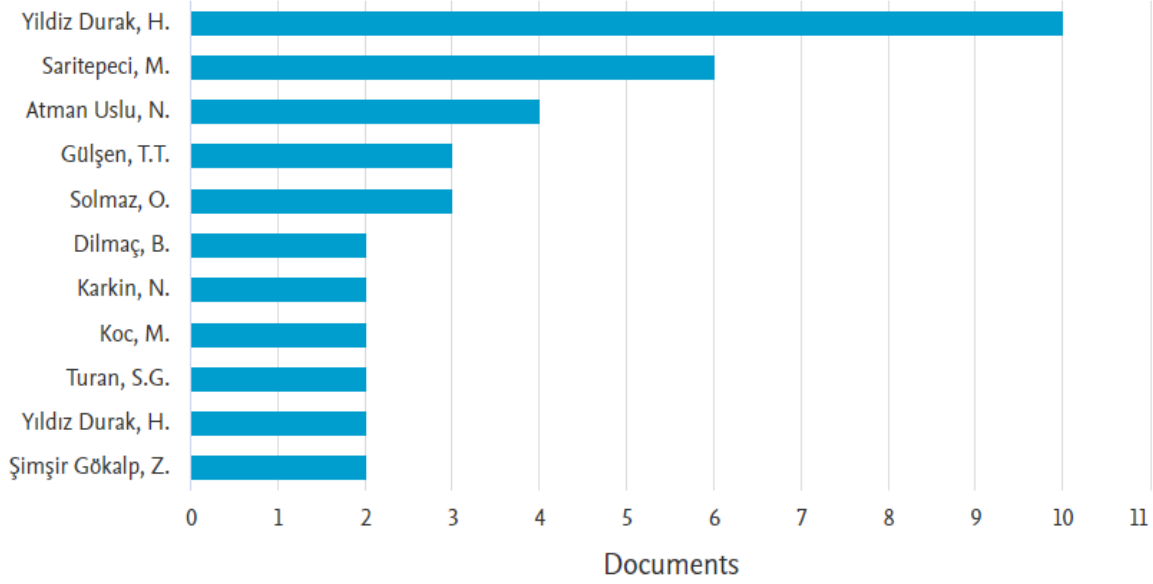

Grafik 2. Akademik Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

En fazla çalışması olan ilk 11 yazarın sıralamasına bakıldığında; 10 adet akademik çalışmayla ilk sırada Yıldız Durak, H.'nin geldiği Grafik 3'te görülmektedir.

Documents by author

Compare the document counts for up to 15 authors.

Grafik 3. En Fazla Akademik Çalışması Olan Yazar Dağılımı (İlk 11 Yazar)

Yeni medya okuryazarlığı konusunda çalışma yapan yazarların bilgileri Tablo 3'te görülmektedir. Tabloya bakıldığında 118 yazarın bu konuda çalışma yaptığı dikkati çekmektedir.

Tablo 3. Akademik Çalışma Yapan Yazarların Bilgileri

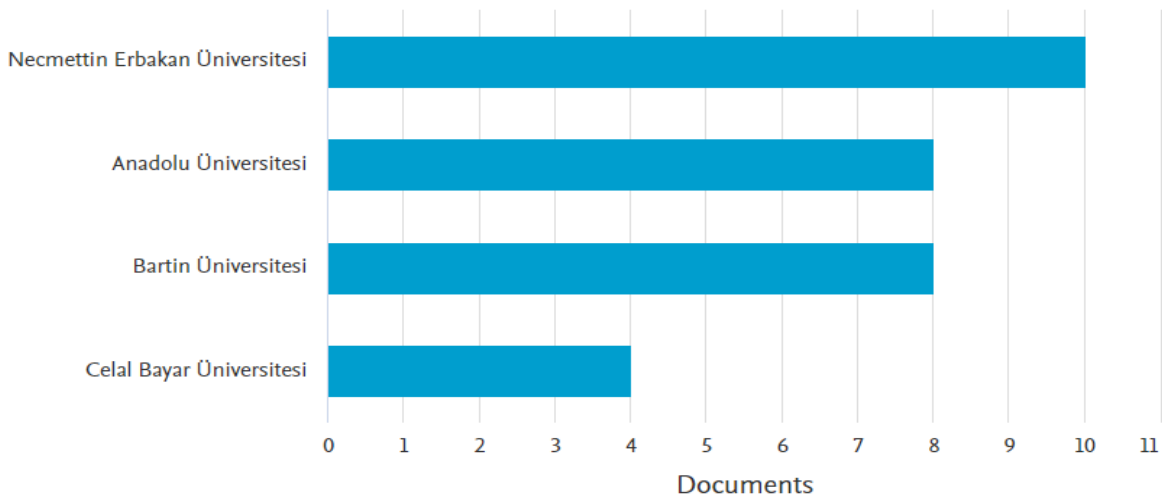
Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı	Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı	Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı	Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı	Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı	Yazar Bilgileri	Çalışma Sayısı
Yıldız Durak, H.	10	Aydın Yıldırım, T.	1	Dondurucu, Z.B.	1	Gümüş, M.M.	1	Lomeli, C.	1	Taş, A.M.	1
Saritepeci, M.	6	Aşkar, P.	1	Doğan, E.	1	Günay Gökben, A.	1	Maden, S.	1	Toker, S.	1
Atman Uslu, N.	4	Barut, E.	1	Durak, A.	1	Gündüzalp, S.	1	Naseer, M.	1	Tuğtekin, E.B.	1
Gülşen, T.T.	3	Bayraktutan Sütçü, G.	1	Durak, H.Y.	1	Güz, N.	1	Odabaşı, H.F.	1	Tuğtekin, U.	1
Solmaz, O.	3	Bağcı, H.	1	Eby, G.	1	Hailat, M.M.	1	Okur, A.	1	Tuul, M.	1
Dilmaç, B.	2	Başaran Uysal, B.C.	1	Elyeli, K.	1	Hamut oğlu, N.B.	1	Orhan, A.	1	Tuzel, S.	1
Karkin, N.	2	Bermejo, M.R.	1	Erdem, C.	1	Houssein, E.H.	1	Oruç, E.	1	Uğur, S.	1
Koç, M.	2	Bınark, M.	1	Eren Gezen, E.	1	İslim, O.F.	1	Otaır, M.A.	1	Üredi, L.	1
Turan, S.G.	2	Bulut, S.	1	Ergül, H.	1	Kara, M.	1	Paz-Albo, J.	1	Vezne, R.	1
Yıldız Durak, H.	2	Bursalı, H.	1	Eşiyok, E.	1	Kara, N.	1	Pons, R.M.	1	Volkan Yüzer, T.	1

Şimsir Gökalp, Z.	2	Caner, S.	1	Foerch, D.	1	Kartal, O.Y.	1	Prieto, M.D.	1	Yaraş, Z.	1
Abualigah, L.	1	Cengiz, C.	1	Gemikonaklı, O.	1	Kasap, F.	1	Rentzou, K.	1	Yetkin Cılızoğlu, G.	1
Akçay oğlu, D.I.	1	Dağgöl, G.D.	1	Genç, G.	1	Kes, D.	1	Saykılı, A.	1	Yılmaz, R.M.	1
Aktaş, C.	1	De Raffael e, C.	1	Gezgin, D.M.	1	Kıncal, R.Y.	1	Sayım er, I.	1	Yüksel, A.	1
Alevli, O.	1	Demir, B.	1	Gol Guven, M.	1	Korkmaz, Ö.	1	Seferoğlu, S.S.	1	Yüksel, İ.	1
Altun, A.	1	Demirel, E.B.	1	Gülbahar, Y.	1	Kragh-Müller, G.	1	Seki, T.	1	Yüzgeç, A.Y.	1
Ata, R.	1	Dilmen, N.E.	1	Güler, O.K.	1	Kümtepe, A.T.	1	Şendağ, S.	1	Yıldırım, K.	1
Atar, C.	1	Diñçer, S.	1	Gökalp, Z.Ş.	1	Kümtepe, E.G.	1	Slutskiy, R.	1	Yıldırım, S.	1
Aycı, U.	1	Dolanbay, H.	1	Gökçearslan, Ş.	1	Kurubacak, G.	1	Sütçü, S.S.	1	Zafer Can Uğurhan, Y.	1
Aybek, B.	1	Dolunay, A.	1	Görgüler, Z.	1	Köksal, D.	1	Tatar, İ.	1	Çakır, R.	1
Çakır, İ.	1	Çetinkaya, A.	1	Ongören, S.	1	Ozdemir, S.	1	Ozkanal, U.	1	İşgör Şimşek, E.	1
Şahin, C.B.	1	Şahin, Y.L.	1	Şener, O.	1	Şimşek, N.	1				

Yeni medya okuryazarlığı konusunda en fazla çalışma yapılan ilk 4 kurum sıralamasına bakıldığında; 10 adet akademik çalışmanın Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde yapıldığı Grafik 4'te görülmektedir.

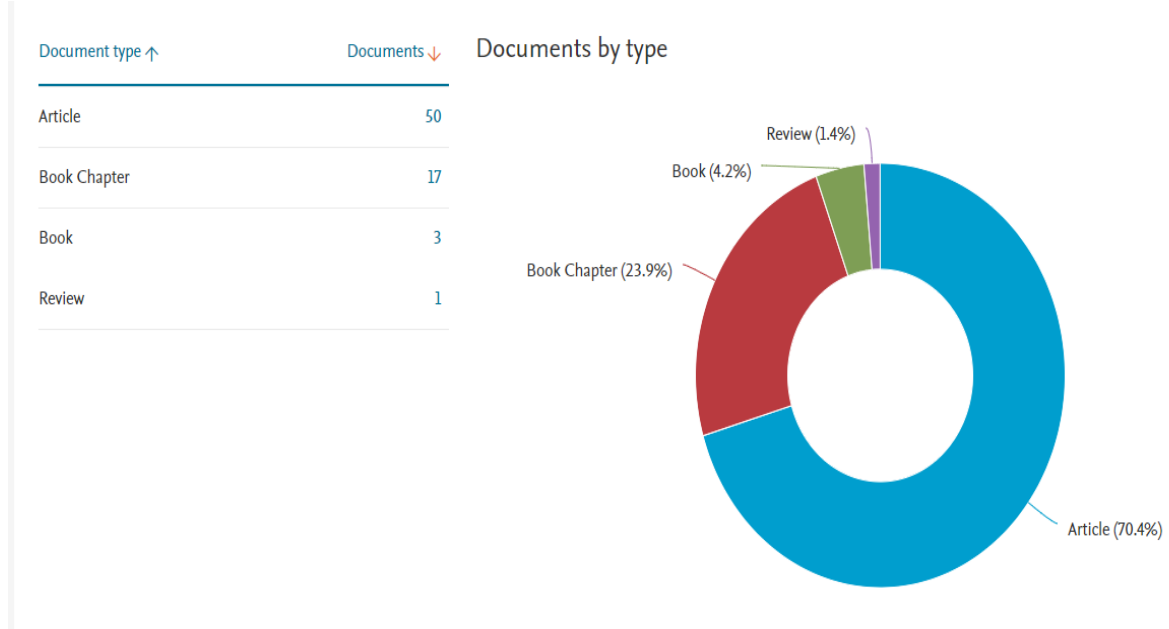
Documents by affiliation [i](#)

Compare the document counts for up to 15 affiliations.

Grafik 4. En Fazla Akademik Çalışma Sahibi Kurum Dağılımı (İlk 4 Kurum)

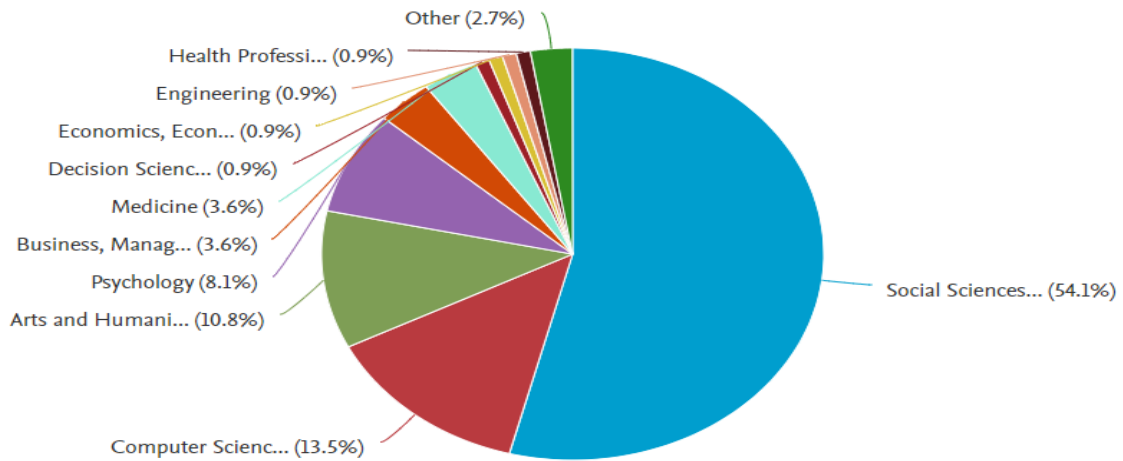
Yeni medya okuryazarlığı konusunda yapılan akademik çalışmaların türüne göre dağılımı Grafik 5'te verilmiştir. Grafığe göre en fazla makale türünde çalışma yapıldığı dikkati çekmektedir.

Grafik 5. Akademik Çalışmaların Türüne Göre Dağılımı

Yeni medya okuryazarlığı konusunda yapılan araştırmaların konu alanlarına göre dağılımına bakıldığında, büyük oranda sosyal bilimler alanında yazıldığı Grafik 5'te göze çarpmaktadır.

Documents by subject area

Grafik 5. Akademik Çalışmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Yeni medya okuryazarlığı konusunda en fazla kullanılan ilk 15 anahtar kelime dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Tabloya bakıldığında, en fazla New Media Literacy kelimesinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4. Akademik Çalışmada Kullanılan Anahtar Kelime Dağılımı (Azalan)

S.No	Anahtar Kelime	Kullanım Sıklığı
1	New Media Literacy	9
2	Social Media	7
3	Media Literacy	6
4	Human	5
5	Students	5
6	New Media	4
7	Pre-service Teachers	4
8	University Students	4
9	Article	3
10	Critical Media Literacy	3
11	Cyberbullying	3
12	Digital Literacy	3
13	Education	3
14	Higher Education	3
15	Information Literacy	3

160 adet anahtar kelime en fazla kullanılma sıklığına göre yazılıp, geri kalan anahtar kelimeler de alfabetik sıralamaya göre değerlendirildiğinde sırasıyla; New Media Literacy (9), Social Media (7), Media Literacy (6), Human (5), Students (5), New Media (4), Pre-service Teachers (4), University Students (4), Article (3), Critical Media Literacy (3), Cyberbullying (3), Digital Literacy (3), Education (3), Higher Education (3), Information Literacy (3), Academic Procrastination (2), Attitude (2), Barriers (2), COVID-19 (2), Child (2), Communication Skills (2), Digital Citizenship (2), Digital Natives (2), Digital Technologies (2), E-Participation (2), E-learning (2), Facebook (2), Gender (2), Internet (2), Major Clinical Study (2), Multi-screen Addiction (2), Online Information Searching Strategy (2), Online Learning (2), Parental Competence (2), Perception (2), Public Administration (2), Reading (2), Satisfaction (2), Secondary Education (2), Self-regulation (2), Smartphone Addiction (2), Social Media-specific Epistemological Beliefs (2), Social Networking (online) (2), Student (2), Sustainability (2), Teacher (2), Technology (2), Turkey (2), Turkishs (2), University Student (2), 21st-century Skills (1), Izlençe (1), Oz-Bildirim (1), AR Application (1), Ability To Detect Fake News (1), Academic Achievement (1), Academic English (1), Adolescent (1), Adolescents (1), Alexithymia (1), Anxiety (1), Anxiety Levels (1), Arabic Essay Question Grading (1), Arabic Essay Questions Grading (1), Attitude To Health (1), Audio Manipulation (1), Augmented Reality (1), Augmented Reality Applications (1), Automatic Grading (1), Awareness (1), Barium Compounds (1), Belief (1), Bologna Process (1), Career Choice (1), Case Study (1), Chatbots (1), Childhood (1), Classification (of Information) (1), Classifiers (1), Cognitive Load (1), Collaborative Translation Training (1), Comparison (1), Comprehension (1), Computer Instruction (1), Computer Knowledge Level (1), Computer Literacy (1), Conceptual Framework (1), Confirmatory Factor Analysis (1), Construct Validity (1), Controlled Study (1), Cooperative Learning (1), Correlation Methods (1), Covid-19 Burnout (1), Critical Thinking (1), Critical Thinking Disposition (1), Critical Thinking Dispositions (1), Cross-Sectional Studies (1), Cross-

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yeni medya okuryazarlığı konusunda Scopus veri tabanında yer alan ve de Türkiye’de yazılmış akademik çalışmaların eğilimlerini belirlemek amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Scopus veri tabanına 13 Mayıs 2023 tarihinde giriş yapılarak, all fields bölümüne “New media literacy” kelimesi yazılmış ve tarama gerçekleştirilmiştir. 1655 adet akademik çalışma ortaya çıkmıştır. Yalnızca Türkiye’de yazılmış akademik çalışmalar için kısıtlama yoluna gidilmiş, elde edilen 71 akademik çalışma farklı değişkenler bakımından incelenerek, betimsel analize tabi tutulmuştur.

Araştırma kapsamındaki çalışmalar; atıf durumlarına, yazıldığı yıla, yazarlara, kurumlarına, türlerine, konu alanlarına, anahtar kelime kullanım sıklığına göre ayrılmış, tablolar, grafikler ve de şekiller aracılığıyla sunulmuştur.

Çalışmaların yazım diline göre dağılımına bakıldığında en fazla İngilizce yazıldığı görülmüştür. Yeni medya okuryazarlığı konusunda Scopus veri tabanında yer alan en eski çalışmanın 1997 yılında yazıldığı belirlenmiştir (Weinberger, 1197). Türkiye’de ise bu konuda ilk çalışmanın 2008 yılında yapıldığı sonucuna varılmıştır (Binark ve Bayraktutan Sütçü, 2008). En güncel akademik çalışmanın bilgilerine bakıldığında ise Türkiye’de 2023 yılında yapılan çalışmanın aynı zamanda Scopus veri tabanında yer alan en güncel araştırma olduğu göze çarpmaktadır (Orhan, 2023).

Araştırma kapsamında akademik çalışmaların atıf dağılımlarına bakıldığında, en fazla atıf alan çalışmanın 2016 yılında Koç ve Barut (2016) tarafından yazılan “Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS) for university students” adlı eser olduğu ve 76 atıf aldığı görülmüştür.

Araştırmaların yayın yıllarına bakıldığında; % 21.1’lik (15) oranda 2022 yılında, % 12.7’lik (9) oranda 2018 yılında olmak üzere en fazla yayın yapılan yıllar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 2010 ve 2011 yıllarında ise bu konuda hiçbir çalışma yapılmadığı sonucuna varılmıştır.

Yeni medya okuryazarlığı konusunda araştırma yapan 118 yazar içerisinde, en fazla araştırması olan yazar dağılımına bakıldığında; 10 adet araştırmayla Yıldız Burak, H.’yi, 6 adet çalışmasıyla Sarıtepeci, M. ile 4 adet çalışmasıyla Ataman Uslu, N.’nin takip ettiği görülmüştür.

En fazla araştırması yayınlanan kurum dağılımına bakıldığında; Necmettin Erbakan Üniversitesi (10), Anadolu Üniversitesi (8), Bartın Üniversitesi (8) ile Celal Bayar Üniversitesi (4) olduğu dikkati çekmektedir.

Akademik çalışmaların türüne göre dağılımı incelendiğinde; % 70.4’lük (50) oranda makale, % 23.9’luk (17) oranda kitap bölümü, % 4.2’lik (3) oranda kitap ile % 1.4’lük (1) oranda derleme türünde yazıldıkları göze çarpmaktadır.

Konu alanlarına göre dağılımına bakıldığında ise büyük oranda Sosyal Bilimler ile Bilgisayar Bilimleri konularında yazıldıkları görülmüştür.

Anahtar kelime dağılımları incelendiğinde, en fazla kullanılan kelimelerin; “New Media Literacy-9”, “Social Media-7”, “Media Literacy-6”, “Human-5”, “Students-5”, “New Media-4”, “Pre-service Teachers-4”, “University Students-4”, “Article-3”, “Critical Media Literacy-3”, “Cyberbullying-3”, “Digital Literacy-3”, “Education-3”, “Higher Education-3”, “Information Literacy-3” olduğu dikkati çekmektedir.

Araştırma, Scopus veri tabanı ile yalnızca Türkiye’de yazılmış olan yeni medya okuryazarlığı konulu akademik çalışmaların incelenmesiyle sınırlıdır. WoS, Pubmed, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Sobiad gibi veri tabanlarında aramalar yapılarak daha fazla veri seti kullanılabilir. Farklı ülke ya da farklı veri tabanları karşılaştırmaları yapılabilir, çalışma daha geniş kapsamlı ele alınabilir ve literatüre yeni çalışmalar kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

Altıntop, M., Bak, G. ve Bak, A. (2020). Yeni medya okuryazarlığı. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6 (24), 414-421.

Bak, G. (2018). Gazetecilik Anabilim Dalı doktora tezlerinin analizi üzerine bir çalışma. *Social Science Development Journal*, 3 (14), 663-668.

Bak, G. ve Eşidir, O. V. (2018). Yeni Medyada Reklam Stratejileri. Mustafa Talas, Hasan Çiftçi, Elvan Yalçınkaya, Др. Бауыржан Ботакараев, Калдыгул Адилбекова (Editörler), *Recent Discussions In Social Sciences* içinde (205-216). Ankara: İKSAD Yayınevi.

Bak, G., Bilgili, E., Bak, A., Kılıç, E., Nazlı, Y. ve Gündüz, İ. (2023). Wos Veri Tabanında Yer Alan Dijital Gazetecilik Konulu Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. Yener Lütfü Mert (Ed.), *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Temel Alanında Akademik Çalışmalar-II* içinde (167-185). İstanbul: Artikel Akademi.

Binark, M. ve Bayraktutan Sütçü, G. (2008). Türkiye'de internet kafeler: İnternet kafeler üzerine üretilen söylemler ve mekân-kullanıcı ilişkisi. *Amme İdaresi Dergisi*, 41 (1), 113-148.

Eşidir, O. V. ve Bak, G. (2022). Dijital gazete/gazetecilik konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. Zeynel Karacagil (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Güncel Tartışmalar-11* içinde (977-991). Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Karaduman, S. (2019). Yeni medya okuryazarlığı: Yeni beceriler/olanaklar/riskler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (1), 683-700.

Koç, M. ve Barut, E. (2016). Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS) for university students. *Computers in Human Behavior*, 63, 834-843.

Orhan, A. (2023). Fake news detection on social media: the predictive role of university students' critical thinking dispositions and new media literacy. *Smart Learning Environments*, 10 (29), 1-14.

Özmen, Ş. Y. (2018). Dijital şiddet, siber zorbalık ve yeni medya okuryazarlığı üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, 11 (61), 958-966.

Sarı, A. ve Öztunç, M. (2021). Kriz iletişiminde sosyal medya: Koronavirüs krizinde Fahrettin Koca'nın Twitter kullanımı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10 (1), 801-818.

Scopus (2023). Elsevier. <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>, Erişim Tarihi: 13.05.2023.

Weinberger, M. I. (1997). Just in time learning with Electric Library. *Library Trends*, 45 (4), 623-638.

Wordart, Word Cloud Generator, <https://wordart.com/>, Erişim Tarihi: 14.05.2023.

Yeşiltaş, E. ve Yılmaz, A. (2021). Eğitimde Medya Okuryazarlığı ile ilgili Araştırmalara Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18, 4903-4929.